

A VESZTFÁLIAI BÉKE

SZKA_210_15

TÁRSASJÁTÉK ÉS A VALÓSÁG

A modul szerzője:
Magasi András

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

10. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A XVI–XVII. század nagyhatalmai					
A	A történelmi falitérkép és a harmincéves háborúról tanultak alapján a tanulók áttekintik, hogy melyek voltak a XVI–XVII. század nagyhatalmai. 2 perc	Meglévő ismeretek felidézése Térbeli tájékozódás	Frontális munka – irányított beszélgetés		A korszak történelmi falitérképe
I/b A játék szabályainak ismertetése					
A	A P1 melléklet alapján a tanár ismerteti az óra középpontjában álló játék szabályait, és bemutatja kellékeit. 3 perc	Az érdeklődés felkeltése Szabálykövetés	Frontális munka – tanári magyarázat		P1 (Játékleírás)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Csoportok létrehozása és a célok kijelölése					
A	Minden tanuló húz egy országhártyát. Lesznek, akik egyedül képviselik az országukat, míg mások csoportokat alkotnak. Az azonos országhoz tartozók egy-egy helyen gyűlnek össze. Minden hadviselő „ország” megkapja a maga célkártyáját, és az ellenfeleket bemutató D3 mellékletet. Ennek alapján eldöntik, hogy ki melyik célterületen (Spanyolország, Elzász-Lotharingia, Csehország, Pomeránia) hány „katonával” (tanulóval) fog harcolni. 10 perc	Csoportalakítás és a társasjáték előkészítése Szabálykövetés Együttműködés Összefüggéslátás	Egész csoportos gyakorlat – csoportalakítás Csoportmunka – közös stratégia kialakítása	D1 (Országkártyák) D2 (Célkártyák) D3 (Szembenálló felek)	P2 (Háttérinformációk)
II/b A csaták megvívása					
A	A négy harctértnék megfelelően a tanulók négy asztalnál csatáznak. Ehhez megkapják a játék tábláját, egy csomag kérdéskártyát és a játékosok számának megfelelő mennyiségű jutalompontot. Az egy asztalnál ülő játékosok minden csoportja – váltott húzással – a katonáinak megfelelő számú kérdést kap valamelyik ellenfelétől. A kártyákat a megkevert csomag tetejéről húzzák a kérdezők, és a lapon lévő helyes válasz segítségével rögtön értékelni is tudják a feleletet. Az adott csatát az a fél nyeri, amelyik több jutalompontot gyűjtött. 10 perc	Tudásellenőrzés és tudásgyarapítás játék keretében Együttműködés Szabálykövetés Versengés	Csoportmunka – társasjáték	D4 (Kérdések és válaszok) D5 (Játéktábla) Jutalompontok	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Békétárgyalás					
A	A korábban egymással harcoló csoportok frontonként kötnek békét (ahány jó választ adtak az előző szakaszban, annyi szavazattal rendelkeznek). Végül minden tárgyalóasztal szóvivője elmondja, hogy mire jutottak, és az eredményt a tanár rögzíti a táblán. 10 perc	A játék lezárása az erőviszonyoknak megfelelően Érdekérvényesítés Vitakészség	Csoportmunka – tárgyalás Frontális munka – csoportos szóforgó	Papír, írószer	Tábla és kréta
B	A korábban külön frontokon harcoló csoportok tagjai „össz-európai szintű” békét kötnek. Újból országonkénti csoportokat alkotva foglalnak helyet a teremben. Az országok (illetve szövetségek) eldöntik, hogy elsősorban melyik területeket akarják megszerezni. A tanár, mint a békekonferencia elnöke, eldöntendő kérdéseket tesz fel a háborús célokkal kapcsolatban. Az országok annyi szavazattal rendelkeznek, ahány jutalompontot szereztek. Egy pont egy szavazatként használható fel. A tárgyalás nyomán kialakult erőviszonyokat egy diák rögzíti a táblán. 10 perc	A játék lezárása az erőviszonyoknak megfelelően Érdekérvényesítés Döntés Vitakészség Szabálykövetés	Egész csoportos gyakorlat – szimulált tárgyalás és szavazás	A korábban megszerzett jutalompontok	Tábla és kréta

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A játék és a történelem összehasonlítása					
A	A béketárgyalások résztvevői a saját „frontjukon” kialakult eredményt összevetik a békeszerződés valódi végeredményével – amit a tanár szóban ismertet, vagy kivetítve mutat be a diákoknak. 5 perc	Kapcsolatteremtés a játék és a valóság között Összehasonlítás	Csoportmunka – adatok összevetése		P3 (Információk)
B	A játéktáblán rögzített végeredményt a tanulók összevetik a békeszerződés valódi mérlegével – amit a tanár szóban ismertet, vagy kivetítve mutat be. 5 perc	Kapcsolatteremtés a játék és a valóság között Összehasonlítás	Frontális munka – irányított beszélgetés		P3 (Információk)
III/b Összegzés					
A	A tanár zárszóként utal rá, hogy azok az országok tudták érvényesíteni akaratukat, akik erősebb hadsereggel rendelkeztek, illetve találtak szövetségeseket a maguk számára, míg a csatákat elveszítőket a béketárgyalásokon is csak csekély mértékben tudták érvényesíteni akaratukat. A diákok pedig egy-egy mondatban visszajelzést adnak arról, hogy érezték magukat a játék során. 5 perc	Egy egyszerű tanulság rögzítése és a személyes reflexiók megfogalmazása Összefüggéslátás Önreflexió Szóbeli kommunikáció	Frontális munka – tanári összegzés és érzések kimondása szófogóval		

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 A játék leírása

A P2 mellékletben leírt arányoknak megfelelő mennyiségű országcártyát kell szétosztani a diákok között. Az azonos kártyát húzók alkotnak majd egy-egy országot, és lesznek, akik egyedül maradnak. Ez utóbbiak szövetségest keresnek maguknak – a történeti valóságnak megfelelően. Az óra szervezése

A játék elején az egyes országok (illetve szövetségek) „katonái” eldöntik, hogy a négy célterület (Spanyolország, Elzász-Lotharingia, Csehország, Pomeránia) közül hol hányan harcolnak majd.

Figyelem: a **játék közben nem mehetnek át** egyik csatahelyről (asztaltól) a másikra! A tanár minden asztal számára ad egy játéktáblát, egy csomag összekevert kérdéskártyát és a sorozat jutalompontot. Ez utóbbi bármi lehet – a számolókorongtól a rulett játék zsetonjaiig.

A játékosok a táblájukon bejelölik azt a területet, amelyikért harcolnak.

A csata úgy zajlik, hogy az ellenfelek felváltva húznak a kérdéskártyákból, és ha a kérdezett tudta a választ, akkor jutalompontot kap.

Az osztály felkészültségétől függően könnyíthető a játék azzal, ha megengedjük, hogy az asztalnál ülő saját országbeliek, esetleg a szövetségeseik is segítsenek, a kérdezett nem tud válaszolni. **Min-**

denkit csak egyszer kérdeznek! Amikor valamennyi játékos sorra került, eldőlt a csata. A béketárgyalásokon mindenki részt vehet, de az egyes országoknak csak annyi szavazata van, ahány jutalompontot gyűjtöttek össze.

P2 A játékban résztvevő háborúzó országok és európai haderőik (a játék végeredménye így közelíthet a valósághoz)

1. Osztrák Habsburgok	kb. 25 %	7-10 fő
2. Csehország	kb. 3 %	1 fő
3. Svédország	kb. 15 %	5-7 fő
4. Franciaország	kb. 20 %	6-8 fő
5. Lengyelország	kb. 7 %	2-3 fő
6. Hollandia	kb. 10 %	3-4 fő
7. Spanyol Habsburgok	kb. 15 %	5-7 fő
8. Portugália	kb. 3%	1 fő
9. Erdély	kb. 3 %	1 fő

P3 A vesztfáliai béke mérlege

(Kivetíthető információk)

- Franciaország megkapta Elzászt és Lotharingiát
- Elismerték Hollandia és Svájc függetlenségét
- Svédország megszerezte Pomeránia nyugati részét, és 5 millió tallér hadisarcot kapott a Habsburgoktól
- Portugália 1640-ben kivívta függetlenségét
- Csehország már a háború alatt elvesztette függetlenségét, az 1620-as fehérhegyi csata után a Habsburg Birodalom örökös tartománya lett
- A (protestáns) fejedelemségek megerősödtek a császári hatalommal szemben.